

DOMOVINA

Uvodničko
je na Schillerjevi cesti 2. — Dopolnje blagovolitve fran-
kraji, rokopisi ne so vredni.

Ravnatelj izbran na teden, vsak ponedeljek, sredok in petek ter večja za Avstrijo in Nemčijo 12 krov., po leta 6 krov., 3 meseca 3 krov. Za Ameriko in druge delnice tukško vod., kolikor morda potreba, namreč: Na leto 17 krov., po leta 6 krov. 50 vin. Naseljana se politika upravnitve, plačanje se varuje.

Za konzervate
se plačuje od vsake peti-vrste po 20 visarjev za vas-
krat; na večje konzerve in mešovitino in sicer po
mesec popust.

Mesečna priloga „Slovenski Teknik“.

Vinogradniška kriza v Južni Franciji in nje vzroki.

(Kont.)

Melanje vina z vodo je bilo tako razširjeno, da je po poročilu nekega vinogradniškega časopisa v 35 občinah okraja Herault davnina redija določila izves 1.385.000 hl, dodaj pa letina izdala samo 1.047.000 hl. Melanje vina z vodo ubija, ker si trgovina z vinom pomaga tako, da kupuje vino samo po alkoholovi vrednosti. Melanje z vodo izvira neveda v kapljici na drobov, v kateri se prodaja vino na litro in se ne stopinja alkohola v njem. Ta falsificiranja vina je „svetinja, na katero parlament nikdar ne poloti roke“, ker imajo točitosti vina vpliv pri volitvah.

Drugi nadaljnjost je, da je v sladkorjem, s katerim se potem vredna ponosili alkoholne vrabine vina. Tako ponosljevanje vina je mogoče samo v kletki vinogradnika, ker se da samo tam investi brez večjih stroškov. Priskladevje sladkorja se izplača, kadar bi to ena vijja nego 11 fr. na hektoliter, kar produktivna cena za hektoliter s sladkorjem izdelanega vina z 10% alkoholico vrabini znača okoli 11 fr. Zato si dajajo poprep, dokler se bili še visoki davki na sladkor, ponosljevanje vina s sladkorjem alkoholice debitka. Ustaljena je sladkor v znesku 60 fr. Kadar je jo parlament določil na porabo sladkorja v avto ponosljevanja vina je bila tudi žito nezdružljiva. Kak udinec bodo imeli ta narobe, so le se da v celoti obogata raznolikosti. Pisatelj članaka si od te zaredbe ne obeta mnogo, glede na radi tega, ker je bila proglašena le celo vrsta zakonski proti ponosljevjanju vina, ki pa niso imeli najmanjšega učinka, — ker jih nikdo ni držal. Kot reforme predlagajo: samoponosni kartel vinogradnikov, društvo, katero bi prekrivovalo prodaj vina na tak nadin, da bi dajalo vinogradniškom ponosljivosti ter bi jima ostank cen izplačalo po kompenzji. K vrednemu tega nadira bi bilo potreba 48 mil. frankov, katerega zneska pa niso spravili skupaj. Upok takega društva bi bil samo todaj osiguran, da bi društvo imelo od državnih oblastej pravico obdrževati s trga vse vina, prisiljevati k ponosljevjanju proizvodnje (prodajevanja in izdelovanja vina), katero je to navada pri industrijskih kartelih in tržstih (svetnik). Sicer bi podjetje dovoljno isto usodo, katero valorizacijsko podjetje bruselske vrede, katera, kakor znano, napakuje kavo, da bi vrednila cene. Vinska nadproducija bi ostala v rokah družbe, katera bi je ne mogla postiti na trgu, da bi tako

cen ne potlačila. Vrh taga ima skrivno te to napako, da je težko skrbiti v podobno organizacijo 100.000 jednotnih francoskih vinogradnikov.

Drugo sredstvo bi bilo povezanje konzuma, pa tudi to ne daje nadre na uspeh, kajti konzum vina prej pada nego raste, dočim se pridelovanje vina silno dviga ter se je razširilo in Francije in Italiji skoraj po celom svetu. Manjkanje vinskega konzuma treba je privoščiti glavno protialkoholistički modi, katera se v francoskih krogih tedaj bolj širi. Da konzum vina pada, nakrivo je tudi poslabšanje vino ponosljevanja. Nekega reditev je to krize bi bila morda predaj grondja. V tem trenutku pa ni mogode stroke trgovine dvigniti zaradi ponosljevanja pravniških sredstev. Izdatno pomod bi dalo samo omemljiv prodajevanje in povratne iz pojedelniki prodajevanja (naročenem pridelovanju vina), katerim je bila pred ponosljevanjem novik vinogradov. Omemljene vinske prodajevanje je že zdaj vrnjeno na Grščem, katero je tudi probelo vinsko krizo in k temu cilju bi se moralo priti, aki bi bil izveden Jarecov predlog način na podprtje vinogradov, kar pomeni prav na prav (je država reglementacijo (predelitev) vinogradništva. Ves bi se moglo zaprideti, da bi se sedaj v 60% bi naravnega kriza, vinogradnični ponosljevniki, kar delajo vinogradniki v nadji, da bodo takrat odškodnili za zgube na zelenem vinskih trgu. Kadar bi se poročajo, namerava Nemčija izrediti vinogradništvo, da bi takrat predstavil podobno krizo. S tem se napovedujejo in hudejo v številah, zelo dolžanih oblikah nadir bodajo pojedelniki politike: državna ureditor (reglementacija) predajevanje.

Tako je na Francoskem nastala sedanja kriza; nakrivo je zato ne „Nerovalo“, ne „fransozni“, ne ločitev cerkve od države, ampak vinogradniški sami — splošni razvoj vinogradništva na Francoskem in na svetu sploh. Počnalo se je pa nekaj drugoga napot posobnega jasno, namreč brandomovirantno klerikalizma.

Da bi se mogočevali nad protiklerikalno in protirkversko francosko vredno, ki je izvedla ločitev cerkve od države, nadstavlja se klerikalni vinogradniki, da so se načeli prestati ter so se od hoteli populismu odstranili ter od Francije. Vlada je s par regimenti napravili med temi puntarji mir in red. Vodja klerikalnih vinogradnikov Marcelin Albert pa, ki je igral vlogo nekakoga odrednika na francoskem jugu in v kateroga so klerikalci stavili tukško nad, jih je nemilo innesadil in je vse gibanje grdo kompromitiral. Ta odrednik je prišel namreč v Pariz, da bi se z nadaljnšim vredno Clemenconom

pogovoril, kakor mod, ki je na francoskem jugu neumajan gospodar, ki tam dela mir in vojsko. Prikri je v Pariz — vtaknil v šep denar, ki mu ga je Clemenceau, ta francoska grdoza posudil in se je vrnil domov. In konec je bilo odrednikovstvo in pustjanje in revolucije. Južna Francija je le ostala pod republikanskim vrednotam, 15. regiment, ki se je bil s „postarji“ svetoval, je predstavil nekdan v Afriki — in risuška nadzornovodstvo se ni mogla občuditi.

Naki klerikali se svoje francoske sestreljilice v vredni podprli in je hvallil, kako svetudi križljani in nezadržani branili svojih stanovnikov pravice in. V resnicu pa nadalje in francoskim klerikalcem si bilo prav nis ali do godzadnega blagostanja francoskih vinogradnikov, ki jih bilo do godzad relativne vinogradniške krize. Nekdar niso premislilovali o tem, kako bi se dalo rotiti v upravljanje — njen je bilo nis do tega, da bi te razberjene ljudi spotrošili kot orodje Rima proti francoski vredni — hoteli so se mälečevali — a spodelito jim je — in to temeljno. Naki rojki pa ponosljevajo in tegu lahko mnogo dobrega. Razmisljaj o in razmerih v povodih, ki so preverzili krizo francoskega vinogradništva, se lahko obvarjujejo podobnosti, nezoperljiv napak ter spotroški, dokler je že čas, da se sredstva, ki jih skravljajo nadaj na Francoskem, da krizo presegajo, se predajo tudi pri nas napedi. Ves ta dogodek je pa tudi nis, da se klerikalci skravljajo mäleči, da mälečijo vedno le nase, na katerih rimske cerkve in da spoštujojo le njena povojna brez ozira na to, ali s tem naroda hledajo ali herjetijo. Cvetajoči se jih tovaj v stavtih njih boende na vredno, predajo jim verjamesto. Poslene pa primorjajo njih dejanje z njih besedami in objektemi in videli bodete, kako je moder oni — ki jih slopi ne verjamajo!

Politični pregled.

Sedemno desetka.

„Grazer Tagblatt“ poroča, da bodo sklicani vsi deželniki zbori, izvenimi dalmatinskega, istraženi in češčeni v katerih si te nis ali sklenjeno, na dobo od 9. septembra do 15. oktobra.

Ni je gotovo, ali bodo tukši deželni zbor sklicani ali razpoloženi, ramne govorice in vesti se raznalažejo o tem. Med različnimi nadri, ki bodo predloženi deželnim zborom je baje tudi predlog o premeni volilnega reda v tem smislu, da bi se od 260 deželjnih poslanec, 200 izvolil na temelju splošne in jednake volilne pravice, 60 mandator pa naj bi pripadlo plemenitim virilstom. Nemčem naj bi se po postavi naj-

dijo prizerno Slovilo zastopnikov v deželnem zboru in vseh deželnih zavodov ter naj bi se jim izvoliti deželnih oseb popoloma prepustilo. Z dragimi besedami, na koncesijo majhne in ne popolne reforme volilnega reda, naj bi se Nemcem dala velika koncesija v prilog razširilne dežele, deželnih zavodov in deželnih sluh v čisto nemški in dalo deliti del ter naj bi se tako Čehi odvzeli pravice in možnost, da se po vsem Češkem lahko postavljejo pred deželanimi uradni svoje materialnine. Tega Čehi ne bodo nikdar sprejeli.

O novi nemški takški plo „Deutschnationalno Korpor.“, da morajo Nemci biti proti nemškim strankam vedno enotni ter slediti nastopati. Positivali naprek, ki se da doseg, da danški okrepljenci, mora biti več vreden nizko je tako krasna strankarska nadela(!) Nemcem se gre glavno za dve vrednosti: kako stališče naj zavzemajo napredki sodenja ministerstva in napredki avstro-ogrski nagodbi. O prvem vrednosti naj premislijo nemški ministri sami ter naj se pri tem ravnavajo po tem dejstvu, da Nemci niso vedna državna stranka, ki je za vredno celo (?) dovoljvala takovemu državnemu neobveznosti. Nemci bodo glasovali za te neobveznosti same in tem stvari, aki ne jih se bo treba dati, da bi bili v narodovem občetu občudovani. Tako nakan bodo postopili tudi pri sklepjanju avstro-ogrski nagodbi. Ne smo se vot dogoditi, da bi se nemški narodnostni dajale tako narodne koncesije na to, da gledajo za državne neobveznosti in nagodbi, kakor se je to godilo pod Badenom, in to morajo skrbeti neupravi nemški stranki (Prade, Duschetz) v kabinetu. To nam jasno prita, da bodo nemške stranke do skrajnosti intervjui težave Beckove vrede v parlamentu. Na nemških strankah bodo, da bodo s svojim poslopjem naprednijo, da bi Nemci nadzore Beckove vrede intervjui in to, da si strelje srevo nadzire v državi.

Usoda avstro-ogrski nagodbi je, kakor plo „Magyar-orszag“ zagotovljena. Oba ministrata predsednika sta v mednarodnih dogovorih rolla glavna vrednjava tako, da bodo zagodbeni predlogi že potekom oktobra lahko predloženi obema parlamentom. V teh predlogih ne bodo govorila o krovni ziti in banki. Vrednjava o krovni bodo izvesto iz nagodbenih vrednjaj ter priti reditev tega vrednjava kvotni depozit, katera se snide koncem tega leta.

Dopisi.

In Celje, dne 14. avgusta 1907.
Včeraj je sedejo na zatočni klopi pred okrajnim sodiščem v Celju 10 slov. obč. odbornikov dobranske občine, in sicer gg. Janez Jerevič in odborniki kaplan Schreiner, Štefan Kukovič, Veber, Bodnik, Pustek, Dergajner, Jamnikar, Verden in Richter. Obč. odbor na Dobrni je namreč sklenil v svoji seji 20. jun. 1906 pritožbo se na okr. celjsko in delčno orodniško povsodljivost ter na okr. glavarstvo in Celjske naradne postopanke dobranskega orodništva, posebej še odbornikov Wresznika in Schoberja. Storil je to na izrecno željo in zakete slov. prebivalstva na Dobrni, katero je mnogo trpel vojed obnašanja orodništva, ki je odprtio kazalo, da se steje k "boljšini" slojev, to je nemški stranki na Dobrni in vojed tega ravna s slovenskimi prebivalstvom v nekaterih slednjih na tak način, da ga je to moralno dočliti prisiranosti.

Omenjeno pritožbo, katero je ustavil g. kaplan Schreiner, a sje jo predlagal v obč. odboru gg. Veber in Bodnik, obsegla v bistvu slednje pritožbo: Orodništvo je pristransko ravnilo pri posojah zapora na ta način, da je prav pridno pisalo in nadleževalo poslovnih posameznikov, čedne pa je, da poen zemški posameznik ní - videže Štajer Krivec! Nedosegljivo so postopili v zadevi svetanja ponci v slednji Verdinik (nakrat je bil kmalu kaznovan, ker je svetil z odprto lečjo okrog kleva, drugič pa, ko je svetil z isto lečjo na podu). Felicijan in Matrošek. Nadalje se je pritožili radi postopanja orodnikov pri preiskovanju (spominjam tudi na ta tragedija Bratča in Majpurga!) pri Golobu in Rikitari radi naravnosti nedovoljene ravnanja s Francišku Padičku (Franco Padičk je bil orodnik tretji dan po porodi, ko je že letala in krveval v huden merni poldruge ure daleč na Dobrni!), zadati nepristransosti žandarjev pri očičljini botji strelji na cesarjev dan in pri procesiju itd. Obč. odbor je radi tek dejstev prešel merodajne oblasti, naj poškrbiti za to, da bo orodništvo nepristransko izvrševalo svojo službo ali pa se naj orodnika postaja premesti z Dobrno.

Družavno pravdiljstvo je na to vložilo obtožbo proti obč. odboru radi prestopkov po §§ 467 in 488 (izkušenje časti orodništva voblike in posameznih orodnikov posebej). Obražavamo je vodil sodni tajnik, g. dr. Vidic, državno pravdiljstvo je zastopal g. dr. Altziebler, zagovarjal je vse obtožence g. dr. Gvido Sernec. Obtoženci so nastopili dokaz resnice, kateri so pa jih po raznovidni sodnikovki vi posredili, in so bili obsegjeni z kaplani Schreiner kot sestavljali obtožbe na 70 K globe ali težini dan napora, gg. Veber in Bodnik kot predlagatelja na 50 K globe ali 5 dan napora, vse ostali pa na 30 K globe ali 3 dan napora in v poravnave sodnih stroškov. Zagovornik g. dr. Gvido Sernec si je pridržal privz, isto državno pravdiljstvo vojed preizkorjevalo kazni.

Ta slednja kaže, kako telesk je boj proti orodništvu, tadi se je isto v posameznih slednjih res kaj nakrivilo (slučaj Padička in Krivega).

Začenjujem je tudi to, da govori orodnik Streinig in svojem poročilu dr. pravdiljstvo nepristrano o „nemško-napredni“ in „slovensko-klerikalni“ stranki. Celjsko „Domovino“ imenuje med drugim „klerikalno“. Ta gospod Streinig alli pravilno menda Streinig ima e klerikalizma odvisno solo megle pojme, katero bi si lahko za se obrnil.

Pozitiven uspeh pa je vse jedno dosegel slov. dobranski občinski

oðbor: vsi dotični odborniki se prestavljeni in sedaj ravnaajo njih nasledniki veliko vrednejše in prebivalstvo.

V boljši ilustraciji sluða Fr. Padiček bodi navedeno, da je bilo dovoljeno neki Venzik, ki je bil tudi oboljel na detotorom, ostati — mesec dni doma. Kje je ta doslednost?

Gd. St. Jurijc ob Judu Šmidovičevi. Povabilo bočen nekoliko o načini družtv. V družvenem osrnu vida, kvala Boga, pri nas vse družno življenje kakor pred leti: imamo društvo, prosvetni in gospodarski, taki da tudi specifični in nedelavnih! — Nas politično življenje vodi krajni oðbor „Narodne stranke“. Nedavno tega je pribolil lep shod. Želeli bi pa kmalu, morda meseca septembra, videti svojega državnega podstanka Robleka na kakem shodu? — Kmalu bomo imeli „Sokola“. Pripravljali oðbor, vstrejaj vrlo! — „Kajžnico“ nas preskrbujte in žiganci — okolišane cele zastave; hodite tedaj po knjige, slasti fantje in dekleta, priporoðajte „Kajžnico“ znankam in znancem! — „Katal. bralno društvo“ je tudi marljivo na dejstvu: stoji pa vse preved pod farovska komando. Tega bi se nihalo treba! Saj kristjani smo vsi, a to komando pa se ne pospešuje vera, temveč čisto kaj drugega. — „Cobalska podružnica“ skrbi za žobdarje. „Konsumno društvo“ pa boma kmalu razlo slovo, kakor se siši. Društva pripravljamo, naj si gre po svet k celjskemu vikarju Gorščeku; taj se razume na take reči. — V veteranskem društvu je združenih le vse premalo bivših vojakov-korenjakov. — Potarni braniki imamo doli; okoliški bi priporoðali, da bi se marljivejše vadila! — Slabe se ravnijo „Sobnjarec društvo“. To pa je v resničko škodo saderejcov! Pohištveni motje, na nogi! — Izumite se počasna nova ustanovljena podružnica „Kmetijsko društvo“. — Dobro! v krikem tudi posojilnico rajtajnavorovo; v okolicu vidi mnogo sanjanja na njo. Da bi delovala marljivo posmetnik v korist! — Več življenja bi si želeli tudi v podružnicah „Ciril-Metodove društve“.

Kakor vidita, g. urodnik, nimamo v St. Juriju premalo društiev in zadrug; želite jo le, da bi vse delala in se gibala; imeli bomo od njih marljavite korist ter se bomo smeli Šentjurčani opravljeno postavljati pred celim slovenskim svetom!

Opazovalce.

Iz Savinjske doline. O hmelja. Pod tem naslovom piše nekdo iz Savinjske doline „Slov. Nar.“ štev. 182 z dne 8. t. moč. med drugimi tudi to le: „Židje pa se lesajo od vseh strani okrog po naših krajev. Je pa treba samočrvoj in organizacije tudi ta: sicer nas bode Židi imeli vedno v oblasti.“

Z mirno vestjo in vse sigurnostjo lahko trdim, da bodo Židi — kar se hmeljske kuplje tibe — vedno imeli Slovence v oblasti, to pa zaradi tega, ker ima Žid v tem osrnu vite Nemca, Čeha, Poljaka, Ogrca, Angličev in celo Amerikanov v svoji oblasti. Svetovno znamo je namreč, da je Žid rojen na trgovski stari in da so mu priznane na isti potrebne lastnosti in spremnosti. Če ponismimo, koliko se je rajni Haussencbichler trudil za samočrvoj in organizacijo hmeljske kuplje — pa kaj je dosegel? — Nič drugega, kakor obilo gmočne škoda. Ali vse „Narodov“ dopisnik, zakaj je del neki slovenski trgovec pred nekaterimi meseci v smrt? — Ali si bili on štrev manevravljeno samočrvoj in organizacije hmeljske trgovce?

Savinjska dolina ima na razpolaganje obilo spratnih in prebrišanih valstrovcev, kakor Zanier, Majdič,

Kart, Turnšek itd.; zakaj pa se nobeden tak gospodov ne poprime hmeljske kuplje in nas ne dovede do samočrvoje in nam ne podeli potrebne organizacije? — Le ti trgovci samostredov vodo, da se hmeljska kuplje Židom vesti ne more.

Z mirno vestjo nadalje lahko trdim, da so Židje, kateri prihajajo v Savinjsko dolino, veskoči „potleni ljude“ in, ne vem sledi, da bi bil Žid Slovence opeharil le za pol vinarja. Kar se goljufije tibe, bi pa tudi lahko valico obrali proti Slovencu, kajti na lastne oči sem se prepričal, kako je naš hmeljski hotel bila na ta način opehariti, da mu je med hmelj nastičil stare enjce, telesk kamen, opko, stari, popolnoma rajavi hmelj, ali pa je nabazano haljo v sredini z vodo, da je bila točja itd. Takini in enaki slednji se pripravijo vsako leto in z razsojevanjem postavljena, sodno naprednena svedenca imata vsako leto precej posla, ako se nadova sploh ne konča pred sudnjo. Ali je Narodovemu dopisniku znano, da je v tekom letu imel nekaj v Celju stanovanjici nemški kristjan, ki se veliko trudi za samočrvoj in organizacijo hmeljske kuplje, oblo, oblo sitnega in neljubega poda pri c. kr. okrožni sodnji in da je dobil na nepravilno ravnanje s hmeljariji na nekaj časa prosto stanovanje v bližini sodišča?

Prav hvalebni bi bili „Narodovemu dopisniku, ako bi nam o hotel razvedeti svoje konkretne predlage in nazavete v zadevi samočrvoj in organizacije hmeljske kuplje v Savinjski dolini. Se zgolj praznimi besedili nam, falibog, ni pomagano.

Kaj bi storili naši hmeljarji, ako bi jim Židi ne odklipili hmelja? — Kako klaverno so letos Savinjsani, ker je dosegel prišlo le poldi Merilo Židov k nam in ker pričakujejo slabe cene. Ali pa nači hmeljarji podljijo hmelj v Žalcu ali Norisberg Židom v končajo in na takoj tako na denar mesec v mesecu? — Pivovariki pa včasima ne kupujejo hmelj neposredno od hmeljarja, ampak na 6—8 mesecih sklep (menica) od trgovca.

Hmeljadi bi storil bili „Narodovemu dopisniku, ako bi nam hotel povrediti, kaj naj storimo, da budem posredov storili.

Edino, kar Židom v slo. Stejanju, je dejstvo, da se deloma Savinjanom iz rok iztrgali tadi povredovanje pri hmeljski kuplji, pri kateri se da tudi še kak grob zaslužiti.

Iz Lendkevrega. (Mladi in starci.) Kaj čedne razmere vladajo v Lendkevru. Starci in mladi se gledajo nekako navzkriji. Mladi hodejo biti nadrealni in se postavljati, starci so vneti na mirno in tiba življenje, in to je kontrast, ki onemogoča skupno delovanje.

Ako se pa otrezvilk na vse in sodi nepristransko, mora se rodi, da so mladi preostri, sicer delaval, pa pokvarijo s svojo naglico in burnostjo svojo započeto delo — in nimajo tudi valen pozepa, ker jim manjka vodilne glave, ki bi jih zbrala, svratala in jih delo odkazala. Starci, ali kakor jih je nekdo v „Domovini“ še sval, tisti „nadvajseitico“, so pa matvi, zapsani, malenkostni v vsakem osrnu, boječi, zraven pa oblastai, ker bi radi, da bi se jim mlajši klanjali in jih imeli kot samočrboj amevo za vaditelje, kar pa se mlajšim za malo zdi, ko vidijo in se imajo skuljenje, da so starci ali so na krmilu ali ne, vedno tisti polehni, nedelavnji faktor, katerega manjka poguma, kaj več storiti kakor tri korake. Seveda so dobri tudi med starimi kaka prav redka in

skromna izjema, ki pa potrja pravilo. Te razmere so krive, da je v Lendkevru takšna zaspanost, da ni nobenega narodnega življenja.

V „Domovini“ se je že opisal življenje Bralnega društva, kako i njim stoji kaj se storii in česa se ne storii ter se je svetovalo to in ono v sloboljnem razmeru.

Ta glas sicer ni ostal brez uspeha ter se je, kar se tiče Bralnega društva, še pokazal nekak svet in se misli prideriti kmalu koncert z godbo in petjem. No, bomo videli!

Pisatelj tistih dveh dopisov v „Domovini“ je sicer imel v enem osrnu prav, ko je grajal takšnega kaplana, toda pri tem je posabil, da nista samo ta dva, ampak da je mnogo sokrivo, ki so pomagali hote ali nehoti spraviti Bralno društvo v slabši položaj.

Tako ne moremo mirno zreti na sodajno odbornike, ki dopadajo, da se instrumenti za tamburški zbor kar tak krog potikajo in da jih visičjo otroci za igrajo po dvorišču „Piravice“ in breakajo na njo. Tu si respodarstvo! Mnogi trda je stale, predno so se instrumenti zabavili, — in sedan, kaj je z njimi? Ravno tako so godi tudi s drugim inventarjem: miza je sestila par mesecov za pranje perila, snadnjene salate in celo svrino so še transpirali na njej, klop je stala celo polje na solnca otrokom v blagohtotno uporabo itd.

Tako ne sme biti! Sedanjii oðor Bralnega društva naj vendar skrb, da se spravi inventar in instrumenti na varen prostor! Tu ne pomaga ingver, da nima društvo lastne streke, toliko prostora za menda se nadalje pri takem rodoljubu, da se spravijo te redi na varno.

Ker nodejjo mlajši prisoverati gozdovstva starejšim, jih slednji podlikajo njihovo poplansko malomarnost pri gozdovarstvu. Sicer ni to na mestu, pa eden starejših se le opira na navedeni ingver.

Ako bi imeli mlajši malo potpredljivosti, starci pa več pogema in več delavnosti in volje, bi stvar stata dane drugega kakor stoji in Lendkevri bi bili dotivelj še marljivemu vredni uro in kazal jasnejše narodno lico.

Ko pišemo, mislimo, da bi se vendar dalj starci in mladi strinjati na skupno delovanje. Saj ni res tista tista, kar je rok iztrgali tadi povredovanje pri hmeljski kuplji, pri kateri se da tudi še kak grob zaslužiti.

Iz Lendkevrega. (Mladi in starci.) Kaj čedne razmere vladajo v Lendkevru. Starci in mladi se gledajo nekako navzkriji. Mladi hodejo biti nadrealni in se postavljati, starci so vneti na mirno in tiba življenje, in to je kontrast, ki onemogoča skupno delovanje.

— Umar je v Celju 11. t. m. Josip Hiegersberger, sidariki podljotnik, star 77 let. Pokojnik je bil pred nekaterimi meseci ta umrliga majorja Hiegersbergerja.

— Imeovan je namestniški konceptni praktik g. dr. Franz Raiz v Konjicah namestniškim konceptom.

— Odvetniški izpit. Geop. dr. J. Fermev je napravil v Gradcu odvetniški izpit z odliko, dober nadzor nismo omislili, ker nismo bili zadosten podobeni. Tak izpit z odliko v Gradcu je pad za Slovenca velika redkost.

— „Slovenske novice“ je prinesel, pozno sicer a vendar, nekak „odgovor“ na

* Za izvajanje v tem dopisu prepričamo vse odgovornosti g. dopisniku.

zad članek o Velehradskem shodu. Gospod kongresista govorji o „žalitri“ in „kulturnem delu“ pa tako in v takem tonu, da vsegača pripoveda, da nima niti odgoje, kaj le te količkaj kulture. Kar govorji o framasonstvu in „Domovini“ je neumnost in šrekovanje. Če hočejo gospodje vedeti, kaj si mislimo o framasonstvu, pred katerim se pri „Slovenec“ tako stradno trstejo, jim to tudi povemo, glede na pripisovanje po prilikl tolike vložnosti in resnosti, kakor kaki Marijini bavotični. Za nas vsaj — in menimo, da tudi za ogromno večino Slovencev, ima framasonstvo še manj pomena, ker ga pri nas sploh ni ter se sanje, razen po kulturnih „Slovenčevih“ depnikih nikdo ne briga. Kar se ticle Vale trditve o verskem nihilizmu „Domovine“ to prav resno in s svojo odločnostjo zavračamo ter smo pripravljali Vase dokazati, da ste Vitiči, ki želite materializem in s tem tudi verski nihilizem v ljudstvu. Vaš dandič je pola laži in neznančilnih trčitev, kakor vse, kar Vi gospodje napisete. „Domovina“ je jasno povedala, da poroča o Velehradskem shodu po „Slovenec“, povedala in navdušila dokaz, da delajo katolički klerikali proti gospodarskemu zdravljenju Jugoslovancev s tem, da ustavnijo v veruko in narodno mesečih delajočih posojilnic in gospodarske zadrage, katerih člani snejo in morejo biti samo „rimo-katoliki“. To se godi posebno v Dalmaciji ter illustrije Vale namene in Vale delovanje za Jugoslovanstvo. Dalje piše: „Liberalni narodnjaki pa, ki pod plakatim narodnosti odirajo ljudstvo in si dajo „narodno delo mesto plaverati“ („Domovina“ naj se pri tem malo ogleda okolo sebe) posenjamajo Judeča likarja z napeto močajo, ki jo krčevito drži v tatiniski roki.“ Gospod kongresista priznavamo, da ni lepo, če si daje kdo „narodno“ delo mesto plaverati ter to z njim vred odločno obesjamo. Intotako pa ne vidimo v tem posebne kričanske ljubezni, če morajo vernikti plaverati svojim dušnim pasterjem vrakega pol ocenjata in češčenje Marije, ki jo v cerkvi smolijo — ta ali oni „dobri namec“ ali za „duše v vicih“; da ti gospodje dragiti večjih opravili ne opravijo za „bedje im“ ampak le za gotov denar, to menda g. kongresista ni neznamo. Zato bodo bolje zmernejši nastopati in biti male bolj izbirčni v svojih izrazih.

— Ljubljanski „Slovenec“ imenuje v svoji št. 183 „Domovino“ veliko latinskočed, če da ni res, da bi bili „Slovenčevi“ priznavani na skupno delo v družbi sv. Cirila in Metoda samo pod tem pogojem, da bi v odboru bili izvoljeni sami klerikali. Naj nam „Slovenec“ pove, ali je v odboru, ki ga je posl. Grafeaner v imenu „Slovenčevcev“ predlagal, le en sam neklerikalec? Niso li posl. Grafeaner in drugovi zahtevali naj se na njih kandidatna lista „sportznamen“, torej potem kompromisa, voli? Ni li s tem rečeno, da hočejo ti gospodje sami gospodovati v naši sloški družbi? Na to naj „Slovenec“ odgovori in naj bode s priimki kakor latinskev itd. bolj varča, ker v njegovih predlagih je resnica le redki gest, vloga pastorka, katero njegovi zuredniki in lastniki neusmiljeno preganjajo.

— „Slovenčeva“ rodoljubje v pravi linii. Porodelovali „Slovenca“ g. Štefano pisarniški vodja družbe sv. Cirila in Metoda g. Brč se na o prilikl glavne skupščine sprekli. Prililo je baje do nepristojnih prizorov, kakršne treba med omikanji obzalovati. „Slovenec“, ki slovenski narod tako ljubi in se tako odkritostno bori za njega koristi, je v svoji št. 183 izjavil:

„Z obsirom na to, da za Brodov stop na skupščini nismo dobili od vodstva družbe te nobenega zadolženja — — — ne bomo prisobovali nobenih družbenih vesti“. „Slovenčeva“ rodoljubje torej ni tako veliko, da bi iztrvale nedolžnost g. Štefeta narodni koristil. Ali bi ne bilo dovolj, da bi se gospoda Brod in Šteft med seboj poravnava? — kaj ima vodstvo družbe, kjer družba sama s prepričanjem teh dveh gospodov opraviti? In vendar bode „Slovenec“ g. Štefta na ljubo Šolsko družbo bojkotirali. Res lep, azuren rodoljub in sijajen vzor vseh sumiljnikov in pristalci!

— „Vaterland“ „prináša“ po „Slovenec“ — objektivno poročilo o občnem zboru „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Ni bilo zadovoljen s tem, da katoličko „narodna“ stranka ni organizirana nastopila na občnem zboru. Ako bi ta katoličko „narodna“ stranka zmagala, potem, kaj ne da, „Lieb“ Vaterland magič ruhi se... — Konstatiramo pa, da pise „Slovenec“ doslovno: „Mi pa sploh nismo namenili, da bi k dejanih političnih strankam nakaževali družbo, ki more presevati le ob vsestranski slogi...“ Kako pa pride potem, da bodo zavzeti dična „Kričansko-socijalna zveza“ na zborovanju v Jesenicah svoje staliště naprem Ciril-Metodovi družbi in hodiči s voja pota v prihodnosti — vprid „milenij“ narodni soveda, da so lepe silki, in kako pride do tega, da je na dnevnem redu izredna občna zborna podružnica Ciril-Metodovi družbi za Jesenice — Korisko — Belo točka o razpustu podružnice?

— Drž. posl. Goettler in Ljubljane bo jutri govoril v „Iskračevalnem družtvu“ v Celju. Kakor se vidi, dela Gorilek in drugi kreko na to, da dobimo v Celju kričansko-socijalno družstvo. Če je delavstvo s tem resnično kaj pomagano, to je draga stvar. Saj tega ustavnovitelj načinimo v mislih; njim je treba stranke...

— Pri Mori Cerkvi je ustavnovil v nedeljo g. kanonik Gregorov s svojimi priatelji „Posojilnikom in kramnilnikom“ pod okriljem ljubljanske Zvezne.

— Iz Šmarja pri Jelšah. Moria ustrezem svojim domačinom in hirsji javnosti, ali pomnenom bogato inberiabilni slovenski potopisov na opis potovanja naših gg. kapelanov. Franceta in Janku. Pretekličetek sta spovedovala oba gospoda na Škodki gori. Po opravljeni službi sta se namenila skozi Novosev v Šmarje, kar je čes hribe kaže dobro ure boda. Ponavno naša dva za vas lepo in dobro vneta gospoda in radi verjamemo, da sta med potjo morale opraviti marinarški pobodošči. Janko je tako vneto premisleval razne skrivnosti vere in življenja, da se je baje trikrat zmotil in hodiči po Novisovi mestu proti Šmarju. Zato se ni čuditi, da je priel doma okoli 5. ure ajturi ves oteden in pobit; hlebek in paklico — naši gospodje hodijo s paklami po svetu — je med potjo zgubil. Franceta pa je pripeljal vnosil na Škodko Žankom; Gujevska kobilica je zelo tekla, ker se je gospodu medil... Šmarje tercijalke so ga prepeljali v mestno bolnišnico.

— Iz Maribora. V Pohrebu se je skoval v nedeljo na pokopališču ob grobu svetega dokleta, katero se je nastrepoli, umariti 20 letno posnetnik sin K. Grimmer in Št. Ilij. Ustretil se je v revolverjem v desno senco. Teko ranjenega so ga prepeljali v mestno bolnišnico.

— Iz Maribora. Naše katoličko delavsko društvo tira čedno politiko. Ne pretiravamo, da trdim, da je ta politika precej — protislovenska, daslavno se v družini Slovenci, skromno rečeno, močno nastopani in ji vodja družstva — slovenski duhovniki. Kdo dokazuje? 9. junija je imel mariborski Šokol svoj prvi nastop; kat. delavsko društvo je poletelo isti dan v Kamničko. 7. jul. je bila v Narodnem domu Ciril-Metodova slavnost; društvo se je zavabalo isti dan pri Frangschu. Najlepše pa pride: 11. avg. to je zadnjo nedeljo so misili ti gospodje privediti neko veselico, na kateri polete 18. avgusta mariborski Slovenci v Selincu, bodo imeli člani kat. del. društva pri Krambergerju svojo „unterholzing“. Vsa ta politika meri na to, da se odje slovenskim prireditvam nekaj posnetnikov — in da lahko dajejo gotovi gospodje zabave tiscim, ki in menas-

okraju, ki so bili prikrajani, dobre knjige zaseke, katere jim je glavar ostregal. Disciplinarna preiskava še ni končana in Vistarini baje tudi ni pogregil v Ameriki.

— Izlet „Brodškega Sokola“ v St. Peter pod Šv. gorami v nedeljo, dan 11. t. m. je prav imenitno uspel. Na stotine ljudstva se je zbralo, da poskrbi milo goste. Pri slovolskem v Čehovcu podziral je sotole ūpan g. Černič v imenu občine, njegova hčerka pa je izročila starostni krasen šopek. Od tam smo se podali na slevnosten prostor, kjer smo občudovali spretno telovadarsko sokolov in sokolice. Pleškanja in nadzor-klicev niso bile konca na kraju. Po telovadarski razvrti se je v gostilni g. Krausera in Gabrona prostava zavaha. Govor je sledil govoru, posen poseti in v mesec je svirala godba. Ob 9. uri oddili so sokoli pred proti Bisičkom in med potom se je nekaj zgodilo, kar ni mogelo dobiti občuditi. Par fantalnikov, kateri so nam znani, meta je vprijel svoj „bell“, kameno na nimidočede. Vas stvar ima v roki tamoznica.

— Na Bisičkem upajo letos na velik bogat vinški pridelek. Tepjanat se že dobre skoro popolnoma sladiči vinške jarnde. Ponkod se vendar pritožujejo vinogradniki, da jih grozijo črn.

— Žičke dijake ne priredi 15. t. m. veselice v Žičah, ker jo je c. kr. okrajsko glavarstvo v Kranjčah prizpravljalo z motirajo, da se škratita, ki v tem kraju vinda, tem potom razkriza.

— In Sredidle. Zadajo nedeljo se je udeležila naša polarna branba občajnega okrajnega podarščnika družba v Ptaju. Ob tej prilici se je spotkal okrajni podarščnik načelnik, ornoliki križar Baser nad slovenskimi znaki B B (Bog brazi) na suknjah sredilkih podarščnikov in opominjal, da delavci sveta predpisuje nemški poveljni jesik. Ali si to dovolj jasno povedano, da nas v tej delnici sveči ne?

— Duhovniki ptajajo dekanije ne baje skleniti bresobisarski bojkot nekaj nemških trgovcev v Ptaju.

— V Ormožu priredi „Prostovoljno gasilno društvo za ormožko okolico“ v nedeljo, dan 18. avgusta v proslavo rojstnega dne cesarjevega veselice na vrta gospo Kalchbrenner. Začetek ob 4. ur. popoldne, vstopna 10 vna. — Ni vpravoredje ne med drugim arselov z dobrimi. Ormožani in okoličani, pridite mi govoritvino!

— Iz Maribora. V Pohrebu se je skoval v nedeljo na pokopališču ob grobu svetega dokleta, katero se je nastrepoli, umariti 20 letno posnetnik sin K. Grimmer in Št. Ilij. Ustretil se je v revolverjem v desno senco. Teko ranjenega so ga prepeljali v mestno bolnišnico.

— Iz Maribora. Naše katoličko delavsko društvo tira čedno politiko. Ne pretiravamo, da trdim, da je ta politika precej — protislovenska, daslavno se v družini Slovenci, skromno rečeno, močno nastopani in ji vodja družstva — slovenski duhovniki. Kdo dokazuje? 9. junija je imel mariborski Šokol svoj prvi nastop; kat. delavsko društvo je poletelo isti dan v Kamničko. 7. jul. je bila v Narodnem domu Ciril-Metodova slavnost; društvo se je zavabalo isti dan pri Frangschu. Najlepše pa pride: 11. avg. to je zadnjo nedeljo so misili ti gospodje privediti neko veselico, na kateri polete 18. avgusta mariborski Slovenci v Selincu, bodo imeli člani kat. del. društva pri Krambergerju svojo „unterholzing“. Vsa ta politika meri na to, da se odje slovenskim prireditvam nekaj posnetnikov — in da lahko dajejo gotovi gospodje zabave tiscim, ki in menas-

tega strankarstva strajkuje slovenske prireditve. Ta gospoda pa pripada poštido k „Kmečki sveti“...

— Strankarski sedež avstrijskega kričanskega-socijalnega društva se vrši 29. in 30. sept. v Lince. Na njem bo predaval o kartolih kranjski klerik Janec Ev. Krot. Videlci se tega sedeža, ki bo objednan narodnozemski todaj tudi slovensko kričansko-socijalno društvo, žegar voditelji hočejo imeti patent na njih narodnost.

— O nadaljški družbi. Goriska „Soda“ svetuje, naj se daje osmih trgovcem, kateri kupujejo na velike Ciril-Metodové vrligalice, popest. Na ta nadaljnica bo dosegel še vajevodje vojki dobitek, ker bo mogoče vedrigradice rasprodati. — V št. 183 „Sl. Naroda“ piše nekdo iz Kranjsko-koroške meje, da je napadno izpadnil v javnem po-rodišču tajnika obvestila, v kolikor se bo dosegel na družinib zavodilčiči cilj in kako je napredovala decu v slovenščini.

— Vodstvo „Družbe sv. Cirila in Metoda“ se zaključuje vsem rodoljubom poštujenjem načinjan in branjek povodom 22. velike skupštine „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Zahvaljuje se nadalje vsem odpodiplomatam in odpodianom posameznim podprtancim in vsem udeležencem, ki so vsek po svoje nodelovali v uspehu skupštine.

— Slovenci v Ameriki so si ustavili v tem skupu še 315 podprtih predstav vodstva: s 30.000 člani in članicami.

Krovnjekova.

— Stara novinka je raznajala v nedeljo včeraj v kamniškem in brezovškem sodnem okraju. Voter je porval in tal mnogo brezovnikov drogov in spetri mnogo drevo. Toda je enidla po nekaterih vseh vse poljaka pridelka.

— Na Javorniku so otvorili Pirnatove kote. Z Javornika je krasen razgled po Notranjskem, Dolenjskem in Istri.

— Iz vlake je padel neki potnik med postajama Planina in Logatec.

Primerovska.

— Novo narodno vrligalicce. Tvrda Ulšakar & Co v Trstu bo prodajala vrligalice, pri katerih bo polovica čistema dobitka tekla v blagajno naše sloške družbe, polovica pa je namenjena za vadziranje slovenske trgovske šole v Trstu, katere bo otvorjena še na jesen leta 1908.

Gospodarstvo.

— Zadetek trgovine z jednemom na Dunaju je bil 4. t. m. Kapcer in interesentov in Nemčije je bilo prece. Prodajalcu so vtrajno zahtevali visoke cene, zato niso jačno nemški trgovci hoteli niti kupiti in se so samo informirali, severo-nemški trgovci so pa posegli v trgovino. Značilni sklepov ni bilo, dobro je pa, da se inozemstvo zanimalo. Za izvoz se je kupoval najbolj pridelek in pladerale 9/25 do 10 K, za slovenski in moravski jedmen. Srednje in slabše vrste pa niso ile. Nemški pivovarnarji „kupujejo boljši avstrijski jedmen vkljub zvišanja izvozne carine. Žetor jedmena na Nemčakem je le začenja tar bode imela vpliv na stalno stvaritev in tudi avstrijskemu jedmenu. S tem bodo matri ali producenti računati.

— Med avstriji. Lloydom in vlado so že končana pogajanja zaradi preureditev zvezne med Trustom in Dalmacijo. Lloyd se obvezuje vzdruževati med Trustom in Kotorom 3 ali 4 nagle vodnje na teden ter si čim prej preskrbeti v ta namesto pet novih parnikov. Lloyd bodo dobival zato od vlade posebno pod-

